herpy

VARANER

Golden speckled tree monitor

Varanus boehmei

En slank, sort trævaran med gyldne pletter i V-formede rækker, som kun findes på øen Waigeo ud for New Guinea. Arten er sjælden i fangenskab og dårligt kendt, så pasningen her bygger på tal fra nære slægtninge. Den kræver et stort, højt og fugtigt terrarie, daglig sprøjtning og en holder med erfaring.

Familie: Varanidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**70-90 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-12 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**150 × 100 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**38-45 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**60-90 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3 æg**
Inkubation	**157-161 dage** ved 29-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Utilstrækkelige data (DD)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B til EU's forordning om handel med vilde dyr (338/97), så handel på tværs af grænser kræver de tilhørende dokumenter, og sælgeren skal kunne dokumentere, at dyret er lovligt erhvervet. Arten er ikke blandt de fem varaner, der er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015: komodovaran, båndvaran, papuavaran, nilvaran og centralafrikansk nilvaran), så de almindelige regler i dyrevelfærdsloven gælder.

Om arten

Varanus boehmei er en slank, langhalet trævaran med sort grundfarve og gyldne pletter, der ligger i V-formede rækker hen over ryggen. Den hører til *V. prasinus*-gruppen, en række nært beslægtede, dagaktive trævaraner fra New Guinea og de omkringliggende øer. Her er grundfarven sort med lyse pletter, hvor *V. prasinus* er grøn og *V. macraei* sort med blå pletter. Arten blev beskrevet i 2003 af H.J. Jacobs, efter at dyrene allerede var set i handlen, og er opkaldt efter den tyske herpetolog Wolfgang Böhme. Gruppen har været regnet til underslægten *Euprepiosaurus* og er senere flyttet til *Hapturosaurus*.

Arten bliver omkring 90 cm i alt. Snude-kloak-længde, vægt og levetid er ikke kendt, og tallene i faktaboksen er sat ud fra de nærmeste slægtninge *V. prasinus* og *V. beccarii*, der som voksne måler 61-86 cm og vejer 111-305 g.

V. boehmei er en af de mindst kendte varaner i hobbyen. Den er kun sikkert kendt fra typelokaliteten, og dens levevis i naturen er næsten ukendt. Pasningen bygger derfor på de nære slægtninge *V. beccarii*, *V. prasinus* og *V. macraei*. Arten er avlet i fangenskab, men sjældent, og i 2016 blev den kun holdt i én zoologisk have i verden. Der foregår ulovlig handel med arten.

Arten er en langvarig forpligtelse. Et voksent dyr skal have et terrarie på størrelse med et lille skab, dagligt tilsyn og levende insekter hver uge, og der går penge til lys og varme og tid til at sprøjte og gøre rent. Dyret lever formentlig i mange år. Arten kan ikke kaldes begynderegnet, og da tilgangen af opdrættede dyr er meget lille, kan det være svært overhovedet at få fat i et sundt dyr.

Udbredelse og levested

Varanus boehmei findes kun på Waigeo, en bjergrig ø i Raja Ampat-øgruppen ud for den nordvestlige spids af New Guinea (Vogelkop-halvøen) i Indonesien. Typeeksemplaret stammer fra Waigeo, og arten regnes for endemisk på øen. På naboøerne Batanta og Misool lever beslægtede trævaraner (*V. macraei* og *V. reisingeri*), men ikke denne art.

Der er kun få registrerede fund. Der er en håndfuld registrerede fund fra den østlige og den sydvestlige del af Waigeo. Et enkelt fund på Java stammer fra et dyr uden for artens naturlige område og er ikke regnet med i udbredelsen.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien.

LEVESTED

Der findes næsten ingen oplysninger om arten i naturen. Øerne i området er dækket af tropisk regnskov, og slægtninge i *V. prasinus*-gruppen lever i træerne, hvor de jager insekter og andre små dyr. *Varanus boehmei* er formentlig en tilsvarende dagaktiv træbeboer, men det er ikke dokumenteret.

Klimaet er varmt og fugtigt hele året. For den nære slægtning *V. beccarii* fra Aru-øerne ligger temperaturen i naturen omkring 25 °C om natten og 31 °C om dagen, med omkring 2.000 mm regn om året. Waigeo har formentlig et lignende klima: stabil varme, megen fugt og ingen kølig årstid.

Pasning

TERRARIET

Varanus boehmei er en klatrer, så højden er vigtigere end gulvarealet. Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 150 × 100 × 150 cm (længde × bredde × højde), og et par skal have mere, gerne omkring 160 × 120 × 180 cm. Det er som regel et specialbygget skab, fx af fenolharpiksbelagt krydsfiner med kork på sider og bagvæg og en tæt lukkende låge.

Indret terrariet som en kunstig krone: mange grene i forskellige tykkelser og højder, nogle fritsvævende, så dyret skal koordinere sig. Bor huller i nogle af grenene og læg små madstykker i, så dyret skal lede efter føde. Brug robuste levende planter med store blade som skjul og sovepladser. Sæt æglæggekasser med bladstrøelse op (fx 25 × 15 × 15 cm), også selv om du kun holder en hun.

Som bund bruges kokosfibre eller 5-15 cm skovjord med tørre egeblade. Bunden sprøjtes dagligt og holder på fugten, og ekskrementer fjernes hver dag. Et stort, opvarmet vandbassin hjælper med luftfugtigheden. Sørg for god ventilation, lav og høj, og placér lamper og varmekilder bag gitter, så dyret ikke kan brænde sig. Det er især vigtigt, fordi trævaraner springer og klatrer helt op under lamperne.

Nyklækkede unger holdes først i en lille karantænekasse (fx 40 × 30 × 25 cm) med fugtig køkkenrulle og tynde grene. Aktive unger kan efter omkring en måned flytte i et terrarie på omkring 80 × 60 × 110 cm.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

TEMPERATUR

Tallene til *Varanus boehmei* er lånt fra *V. beccarii* og andre arter i gruppen. Om dagen skal lufttemperaturen være 24-34 °C. Afhængigt af stedet i terrariet kan den svinge fra 23 til 38 °C, med en gradient fra omkring 25 °C i den kølige del til omkring 40 °C under solpladslamperne.

Dyret skal kunne vælge. Giv en solplads højt oppe, hvor overfladen under spotten er klart varmere end resten, og et køligere område lavere i terrariet. Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer, og sørg for en stor temperaturgradient, så dyret selv kan regulere sin kropstemperatur. 38-45 °C på solpladsen er et forsigtigt udgangspunkt; hos *V. beccarii* kan overfladen under spotten komme over 45 °C.

Om natten skal temperaturen falde til 22-25 °C. Brug termostat på alle varmekilder og et digitalt termometer både foroven og forneden.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arter i *V. prasinus*-gruppen tørrer let ud og er sværere at holde end mange andre varaner. Et opvarmet vandbassin (27 °C, fx 160 × 50 × 15 cm) og automatisk sprøjtning seks gange i døgnet i et minut ad gangen kan holde luftfugtigheden på 70-95 %, mens daglig sprøjtning af bunden alene giver omkring 50-70 % om dagen.

Sigt efter 60-90 % til *Varanus boehmei*: høj om natten og efter sprøjtning og lidt lavere hen på dagen, så bunden og grenene kan tørre. En automatisk forstøver er en stor hjælp, men ventilationen skal være god, så luften ikke bliver stillestående. Dyret drikker dråber fra blade og vægge, så sprøjt, til der er dråber at tage af. Et dyr, der ikke drikker, kan få vand ved direkte sprøjtning et stykke fra, og det virker også på unger.

Skift vandet i bassinet jævnligt. Beskidt, konstant våd bund giver svamp og infektioner.

LYS OG UVB

Varanus boehmei er formentlig dagaktiv og soler sig højt i træerne, så lys er både varme og UVB. Brug flere kraftige metalhalogenspots (5.600-6.500 K) over solpladserne, suppleret med halogenspots, så der er en tydelig lysgradient og tydelig skygge længere nede.

Sigt efter Ferguson-zone 2 med et UV-indeks på omkring 2-3 under solpladsen. Mål UV-indekset med et måleapparat, hold lysene på 12 timer i døgnet med tænd-sluk-ur, og skift UVB-kilden efter producentens anvisning, fordi den svækkes med tiden. Der skal altid være områder uden direkte lys, og om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Slægtninge i gruppen lever mest af insekter og andre hvirvelløse dyr, og det gælder formentlig også *Varanus boehmei*. Over 90 % af foderet (i vægt) skal være insekter som kakerlakker og larver af *Pachnoda* og *Zophobas*, og af og til kan der gives fisk, æg (også med skal) eller en dagsgammel kylling. Levende kakerlakker er en god hovedføde med larver af *Zophobas* og *Pachnoda* som supplement en gang om ugen.

Voksne dyr fodres en til to gange om ugen med i alt 10-20 g foder pr. dyr om ugen. Lad insekterne løbe frit i terrariet eller læg dem i de borede grene, så dyret skal jage og lede. Insekterne skal selv være godt fodret, og foderet drysses med kalk og skiftevis et vitamin- og mineralpræparat med D3-vitamin. Gnavere hører ikke til kosten, og for meget fedt fra æg og kyllinger giver fedme.

Unger af arter i gruppen kan nægte at spise i op til to uger efter klækning, i enkelte tilfælde endnu længere. Giv dem ro, fugt og daglig sprøjtning, og søg dyrlæge, hvis de taber sig.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Varanus boehmei er lille og let bygget, og et voksent dyr på 70-90 cm har skarpe kløer og kan bide, men skaderne er ikke sammenlignelige med dem fra store varaner. Hvor kraftigt netop denne art bider, og om den slår med halen, er ikke dokumenteret. Dyr i gruppen er nervøse og hurtige, så arbejd roligt, tag aldrig fat i halen, og hold korte seancer. Flugt og stress er hyppigere end angreb, og stress er en almindelig grund til, at et dyr holder op med at spise.

Tilvænning tager tid. Lad dyret vænne sig til dig ved at være tæt på terrariet og åbne lågen roligt, og giv foder fra hånden først, når dyret ikke længere flygter. Mange trævaraner forbliver sky og er bedre som dyr at se på end at tage op.

Varaner kan bære salmonella, som alle krybdyr. Vask altid hænder efter kontakt med dyret, terrariet og foderet, og hold terrariet væk fra køkkenet og fra små børn, gravide og svækkede personer.

Arten holdes enkeltvis eller parvis. Hannen kan jage hunnen gennem terrariet, så par kræver stor plads, mange skjul og synsbarrierer og helst en skydedør, så dyrene kan deles. Hold ikke to hanner sammen.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke kendt for *Varanus boehmei*. Hos beslægtede trævaraner i fangenskab regnes dyr over to år med en længde på mindst 60 cm og en vægt på mindst 110 g for voksne. Hos *V. beccarii* er hanner på omkring 74 cm og 210 g og hunner på omkring 80 cm og 214 g avlsdygtige.

Kønnet bestemmes sikrest ved kloakoskopi (kikkertundersøgelse) hos en dyrlæge, før to dyr sættes sammen.

PARRING

Varanus boehmei er avlet i fangenskab, men sjældent: i europæiske zoologiske haver blev der ikke klækket nogen unger i de tre år frem til 2015 (for *V. boehmei*, *V. reisingeri* og *V. kordensis* tilsammen var der ni voksne dyr i tre haver). Parringsforløbet er lånt fra *V. beccarii*.

Når dyrene sættes sammen, forfølger hannen hunnen med hyppig tungeflikning, og hun flygter som regel til et skjul. Parringen varer omkring to timer, mens dyrene hænger på bagvæggen. Efter parringen fodres hunnen hver anden dag i mindre portioner (7,5-9 g pr. gang). Bliver hannen ved med at søge hunnen, deles parret med en skydedør. Overvåg parringen, og del dyrene ved skader.

ÆGLÆGNING OG KULD

Kuldstørrelse og antal kuld om året er ikke kendt for *Varanus boehmei*; tallene er lånt fra *V. beccarii*, hvor et kuld er på tre æg. Æggene er hvide, vejer 11-13 g og måler 45-46 × 20-23 mm.

Hunnen graver æggene ned i fugtigt underlag, fx ved siden af vandbassinet. Hun kan være udmattet efter æglægningen, men der er ingen synlige tegn forinden, så tjek terrariet grundigt efter en parring, og hold øje med hunnens form og appetit.

INKUBATION

Tallene for *Varanus boehmei* er lånt fra *V. beccarii*. Læg æggene hver for sig i bokse med små lufthuller og vermiculit, fugtet 1:2 efter vægt med destilleret vand. Temperaturen i boksen skal være 29-30 °C og luftfugtigheden omkring 95 %. Rugetiden er 157-161 dage.

Det største problem hos trævaraner er, at fuldt udviklede embryoner dør kort før eller under klækningen, ofte uden synlig årsag. Æg kan også sprække længe før klækningen, fx efter 118-136 dage. Et sprækket æg kan repareres med paraffin og et stykke latexhandske, og ungen kan stadig klække omkring 39 dage senere. Det er en teknik for erfarne.

OPDRÆT AF UNGER

Unger af *Varanus boehmei* holdes i en lille karantænekasse med fugtig køkkenrulle og tynde grene. Hos *V. beccarii* vejer ungerne 8-9 g ved klækningen. Ungerne kan nægte føde i op til to uger og i enkelte tilfælde længere. En unge, der ikke selv tager føde, kan tvangsfodres i en periode, til den spiser selv, evt. først efter en måned. Direkte sprøjtning får ungen til at drikke.

I de første uger tager ungerne måske kun små fluer, og efter omkring fem måneder kan de tage levende kakerlakker. Hvor hurtigt ungerne vokser, og hvor længe de skal holdes hver for sig, er ikke kendt, så hold dem enkeltvis.

Sundhed og typiske fejl

Varanus boehmei har de samme typiske problemer som andre arter i *V. prasinus*-gruppen:

- Udtørring. Trævaraner tørrer let ud og er sværere at holde end andre varaner. Tegn er indsunkne øjne, tyk spyt og slap, rynket hud. Hold fugten oppe, og lad dyret drikke.
- Kalkmangel og knogleskørhed ved forkert foder, kalk og UVB. Det giver bløde kæber, krumme lemmer og rystelser.
- Parasitter og stress hos vildfangede dyr. Få en ekskrementprøve undersøgt, og hold nye dyr i karantæne i mindst fire uger.
- Bakterieinfektioner. Atypiske mycobakterier kan slå selv ældre, opdrættede dyr ihjel, så smitte og langvarig sygdom er en realistisk risiko.
- Problemer med æg: sprækkede æg og døde, fuldt udviklede embryoner.
- Salmonella, som alle krybdyr kan bære. Hold god håndhygiejne.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i over to uger, ligger flad og passiv eller har åndedrætsbesvær.

Dyr fra Indonesien sælges undertiden som farmopdrættede, men det er sjældent dokumenteret, så de bør regnes for vildfangede. Arten udsættes for ulovlig handel og smugling. Vildfangede trævaraner er ofte stressede, udtørrede og fulde af parasitter, og de klarer sig dårligere end opdrættede. Fordi arten kun findes på én lille ø, er presset fra handlen et problem for bestanden, og IUCN har for få data til at vurdere den. Vælg helst et opdrættet dyr fra Europa.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.